

RELIGION OG ETIKK – FELLESFAG I STUDIEFORBEREDENDE UTDANNINGSPROGRAM

Formål

Religion og etikk er både et kunnskapsfag og et holdningsdannende fag.

Faget skal bidra til å gi oversiktskunnskap om verdensreligionene og om utvalgte områder innen etikk og filosofi. I tillegg legges det til rette for fordypning i noen religionsfaglige og filosofiske emner. Hovedperspektivet i faget er globalt. Det legger ikke bare vekt på norske og europeiske tradisjoner for religion og filosofi, men gir også betydelig plass til ikke-europeiske tradisjoner. Et viktig mål i faget er at kunnskapen skal brukes aktivt, både til analyse, sammenligning og refleksjon. De enkelte religioner og filosofiske retninger belyses i forhold til hverandre.

Som holdningsdannende fag gir religion og etikk rom for refleksjon over egen identitet og egne livsvalg. Eleven stilles overfor spørsmål som har å gjøre med livstolkning og virkelighetstolkning, og med verdier og valg. Et viktig mål med faget er å stimulere hver enkelt elev i arbeidet med slike livstolknings- og holdningsspørsmål på det individuelle plan. Hensikten er også å ruste eleven til en etisk ansvarlig og kulturelt informert omgang med sentrale samfunnsspørsmål og å styrke den enkeltes kompetanse til å leve i et flerkulturelt og flerreligiøst samfunn preget av gjensidig forståelse og respekt mennesker imellom.

Den kunnskap og kompetanse faget kan gi, har en betydelig allmenndannende verdi både for den enkelte og for samfunnet, og legger et godt grunnlag for videre studier ved universitet og høyskole og for yrkeslivet.

Struktur

	<i>Hovedområder</i>					
Vg3	Verdensreligionene	Fordypning i kristen- dommen	Fordypning i en av de andre verdensreligionene	Livssyns- humanismen	Filosofi og etikk	Religion og livssyn i samfunnet

Timetall

Religion og etikk: 112 årstimer

Hovedområder

Verdensreligionene

Hovedområdet *verdensreligionene* tar for seg religionsbegrepet og er konsentrert om de fem verdensreligionene. Det legges vekt på en kortfattet innføring i disse religionene hver for seg i lys av noen generelle metodiske perspektiver. I hovedområdet behandles analyseverktøy som gir grunnlag for en helhetlig og balansert forståelse av hver enkelt religion.

Fordypning i kristendommen

Hovedområdet *fordypning i kristendommen* handler om kristendommen i dens forskjellige varianter nasjonalt og globalt, både i et historisk og et aktuelt perspektiv.

Fordypning i en av de andre verdensreligionene

Hovedområdet *fordypning i en av de andre verdensreligionene* åpner for valg til å fordype seg i én av følgende religioner: hinduisme, buddhisme, jødedom eller islam.

Livssynshumanismen

Hovedområdet *livssynshumanismen* handler om ulike sider ved livssynshumanismen, både i et historisk og et aktuelt perspektiv. Det er lagt vekt på kontinuitet og spenninger innen den livssynshumanistiske tradisjonen.

Filosofi og etikk

Hovedområdet *filosofi og etikk* gir filosofihistorisk oversiktskunnskap. Fordypning skjer gjennom arbeid med noen utvalgte filosofer fra ulike epoker og fra flere deler av verden. Etikkdelen handler om bevisstgjøring og holdningsdannelse, og gir analyseverktøy og teoretisk bakgrunn for å kunne drøfte etiske spørsmål, danne seg egne meninger og treffe egne valg. Det legges vekt på å bruke teorier og begreper på konkrete etiske problemstillinger.

Religion og livssyn i samfunnet

Hovedområdet *religion og livssyn i samfunnet* tar opp den rollen religioner og livssyn spiller i vår tid, både i den enkeltes liv og i samfunnslivet. Det åpnes også for arbeid med andre religioner enn de fem verdensreligionene og med religiøse ytringsformer som man ikke finner innenfor de etablerte tradisjonene. Kjønnsperspektiv blir ivaretatt. Hovedområdet bidrar også til å styrke båndene mellom fagområdene etikk og religionskunnskap, og til å oppøve et kritisk blikk på religioner og livssyn.

Grunnleggende ferdigheter

Grunnleggende ferdigheter er integrert i kompetansemålene der hvor de bidrar til utvikling av og er en del av fagkompetansen. I religion og etikk forstås grunnleggende ferdigheter slik:

Å *kunne uttrykke seg muntlig* betyr å trene evnen til å lytte og til å formulere seg gjennom samtaler og dialog. Dette innebærer at holdninger til etiske, filosofiske og religiøse spørsmål blir prøvd ut og formet gjennom møtet med andre. Å kunne presentere stoff på en strukturert og tilgjengelig måte og kunne forklare faglige fenomener ved hjelp av relevante fagbegreper er sentralt.

Å *kunne uttrykke seg skriftlig* innebærer i dette faget å formulere kunnskaper og refleksjoner slik at de blir tydelige både for eleven selv og for andre.

Å *kunne lese* i faget religion og etikk dreier seg om å oppleve, tolke og reflektere over religiøse og filosofiske tekster og bilder. Å lese dreier seg også om å oppfatte problemstillinger, avdekke argumenter og identifisere hovedsynspunkter i ulike tekster, bearbeide og vurdere informasjon.

Å *kunne regne* innenfor religion og etikkfaget dreier seg blant annet om å kunne bruke statistikk, tabeller og annet tallmateriale.

Å *kunne bruke digitale verktøy* er nyttig for kunnskapsinnhenting, kunnskapsbearbeiding og presentasjon. Dette innebærer også å utøve kildekritikk og etisk skjønn ved bruk av digitale verktøy.

Kompetansemål

Verdensreligionene

Mål for opplæringen er at eleven skal kunne

- presentere ulike definisjoner av religionsbegrepet
- gi en oversikt over religionenes geografiske utbredelse
- gjøre rede for hovedtrekkene i de fem verdensreligionene jødedom, kristendom, islam, hinduisme og buddhisme, der følgende dimensjoner er inkludert: lære, myter og fortellinger, ritualer, opplevelser, etikk, sosial organisering, kunst og materielle uttrykk

Fordypning i kristendommen

Mål for opplæringen er at eleven skal kunne

- beskrive sentrale trekk i kristen tro
- gjøre rede for kontinuitet og forandring i kristendommens historie fram til vår tid
- presentere og reflektere over hovedtrekk i kristendommen i og utenfor Europa i vår tid
- gjøre rede for en konfesjonell utforming av kristendommen i dag
- analysere og presentere noen sentrale tekster fra kristen tradisjon

- analysere og presentere noen estetiske og rituelle uttrykk i kristendommen
- reflektere over kristendommens syn på andre religioner og livssyn
- sammenligne kristendommen og andre religioner og livssyn

Fordypning i en av de andre verdensreligionene

Mål for opplæringen er at eleven skal kunne

- reflektere over hva som er det sentrale i religionen
- gjøre rede for kontinuitet og forandring i religionens historie fram til vår tid
- drøfte religionens rolle og utforming i det flerreligiøse Norge
- gjøre rede for ulike retninger i religionen i dag
- analysere og presentere noen av religionens sentrale tekster
- analysere og presentere noen estetiske og rituelle uttrykk i religionen
- reflektere over religionens syn på andre religioner og livssyn
- sammenligne fordypningsreligionen og andre religioner og livssyn

Livssynshumanismen

Mål for opplæringen er at eleven skal kunne

- drøfte ulike måter å definere livssyn på
- presentere sentrale trekk og dimensjoner ved livssynshumanismen
- gjøre rede for hovedlinjer i den historiske utviklingen av humanismen fra antikken til i dag
- sammenlikne religiøs og profan humanisme
- gi en oversikt over hovedretninger innen norsk og internasjonal livssynshumanisme fra 1950-tallet til vår tid, og reflektere over likheter og ulikheter mellom de forskjellige retningene

Filosofi og etikk

Mål for opplæringen er at eleven skal kunne

- gjøre rede for hva som kjennetegner filosofi som fag
- presentere noen hovedlinjer og sentrale temaer i europeisk filosofihistorie fra antikken til i dag
- gjøre rede for og drøfte noen hovedtanker hos to europeiske filosofer, en fra antikken og en fra nyere tid
- gjøre rede for og drøfte noen hovedtanker hos en kinesisk eller indisk filosof
- forklare sentrale etiske begreper og argumentasjonsmodeller, og gjenkjenne og vurdere ulike typer etisk tenkning
- drøfte etiske verdier og normer knyttet til urfolks kulturer og tradisjoner
- reflektere over forskjellen mellom etisk teori og moralsk praksis
- analysere og drøfte aktuelle etiske spørsmål
- føre dialog om religion og livssyn som grunnlag for etisk tenkning

Religion og livssyn i samfunnet

Mål for opplæringen er at eleven skal kunne

- gi en oversikt over hovedtrekk ved religions- og livssynsmangfoldet i lokalsamfunnet og storsamfunnet i Norge, inkludert religion og livssyn i samiske samfunn
- beskrive ulike former for religiøs søking i vår tid
- vurdere hvilke funksjoner religion og livssyn har i samfunnet
- gjøre rede for ulike former for religionskritikk
- drøfte religionenes syn på kjønn og kjønnsroller
- gjøre rede for samarbeid og spenninger mellom religioner og livssyn, og reflektere over det flerreligiøse samfunnet som en etisk og filosofisk utfordring

Vurdering

De generelle bestemmelsene om vurdering er fastsatt i forskriften til opplæringsloven.

Det gis avsluttende vurdering med karakter i følgende fellesfag:

Standpunktvurdering

Fellesfag	Ordning
Religion og etikk	Elevene skal ha standpunkt karakter.

Eksamen for elever

Fellesfag	Ordning
Religion og etikk	Elevene kan trekkes ut til muntlig eksamen. Eksamen utarbeides og sensureres lokalt.

Eksamen for privatister

Fellesfag	Ordning
Religion og etikk	Privatistene skal opp til muntlig eksamen. Eksamen blir utarbeidet og sensurert lokalt.